

MEMÒRIA

ASSOCIACIÓ CATALANA DE
COMUNICACIÓ CIENTÍFICA

2002

Índex Memòria ACCC

1. Definició
2. Estructura
3. Objectius
4. Activitats
 - 4.1 Presencials
 - 4.1.1 Dirigides als professionals
 - 4.1.2 Obertes al públic en general
 - 4.2 Virtuals
 - 4.2.1 Loto Eureka
 - 4.2.2 Web de la Ciència i el Medi Ambient
 - 4.2.3 Llista de distribució de l'ACCC
 - 4.3 Especials
 - 4.3.1 Campanya "Sorbets de Ciència"
 - 4.3.2 Participacions en altres actes
 - 4.4 Propostes en desenvolupament
5. Publicacions
6. Entitats col·laboradores
7. Beneficis de les entitats col·laboradores
8. Fitxa tècnica de l'ACCC

1. Definició

Amb el nom **d'ASSOCIACIÓ CATALANA DE COMUNICACIÓ CIENTÍFICA (ACCC)** es constitueix el 1990 una entitat que agrupa periodistes especialitzats en comunicació social de la ciència, tecnologia, medicina i medi ambient així com altres professionals, en especial científics, comunicadors, editors i divulgadors, entitats i institucions del camp de la comunicació científica, tecnològica i del medi ambient.

L'Associació s'adreça especialment a aquells professionals de l'àmbit cultural i lingüístic català, així com a les entitats, institucions i empreses que hi tinguin la seu.

Actualment, l'Associació Catalana de Comunicació Científica té prop d'un centenar de socis, repartits a parts iguals entre professionals de la comunicació i professionals de la ciència.

Els primers presidents de l'ACCC han estat persones rellevants dins el camp de la comunicació científica, com Vladimir de Semir i Luís Ángel Fernández Hermana.

L'ACCC manté relacions especials amb el Col·legi de Periodistes de Catalunya (CPC), atenent a que una part important dels seus membres ho són d'ambdues entitats. La seu de l'ACCC és al Centre Internacional de Premsa del CPC.

2. Estructura

L'ACCC s'organitza al voltant de l'Assemblea General que es reuneix un cop a l'any i a la que hi poden assistir tots els associats en veu i vot. L'assemblea general és l'òrgan sobirà de l'ACCC.

La Junta directiva és l'òrgan que gestiona l'associació. Els seus membres són elegits pel vot directe dels associats. Els seus membres es renoven cada dos anys.

La Junta directiva s'organitza amb vocalies per tal d'atendre determinats temes específics de la comunicació científica.

La vocalia de medi ambient ha adoptat el nom de Grup d'Informació Ambiental (GIA).

3. Objectius

L'Associació Catalana de Comunicació Científica es proposa:

- Comunicar els temes científics, tecnològics, de medicina i de medi ambient al públic en general i promoure una presència adequada d'aquest tipus d'informacions en els mitjans de comunicació, així com estimular la formació i dedicació dels periodistes en aquest camp.
- Vetllar per la independència i objectivitat dels continguts informatius i la llibertat d'expressió en el camp de la comunicació científica.
- Facilitar el diàleg, les relacions i l'accés a les fons informatives i promoure activitats de caràcter informatiu.
- Facilitar les reunions amb persones i entitats que tinguin coneixements o materials d'interès per a l'Associació.
- Promoure la relació entre els professionals de la comunicació i els professionals de la ciència.
- Promoure l'ús del català en l'àmbit de la comunicació científica.

Com a objectius complementaris, l'Associació es proposa:

- Facilitar la formació permanent dels associats.
- Incentivar el debat i l'autocrítica entre els comunicadors de la ciència.

El Grup d'Informació Ambiental, incorpora, a més, els següents objectius específics:

- Promoure la informació especialitzada en l'àmbit del medi ambient.
- Facilitar l'intercanvi d'opinions i punts de vista entre els membres de l'equip de treball, el conjunt de periodistes d'aquesta especialitat i els diferents col·lectius socials, experts, científics i polítics relacionats amb la gestió, l'estudi i la defensa del medi ambient.
- Contribuir a la formació professional dels periodistes dedicats a la informació ambiental i dels estudiants interessats en aquesta especialització.
- Treballar pel lliure exercici professional.
- Actuar en defensa de la major transparència i accessibilitat de les fonts informatives relacionades amb el medi ambient.
- Respectar i fer respectar el codi deontològic aprovat per la professió periodística a Catalunya i totes aquelles conductes ètiques que facilitin la dignificació del treball professional en l'àrea especialitzada del medi ambient.

4. Activitats

4.1. Presencials

4.1.1. Dirigides als professionals

L'ACCC organitza trobades específiques per tal d'acostar i relacionar els professionals de diferents sectors entorn la comunicació científica. Alguns dels darrers actes han estat:

- **Dinar amb el Conseller de Medi Ambient**
Els membres del GIA ACCC van dinar el dia 15 de novembre de 2002 amb el conseller de medi Ambient i el director del servei de meteorologia.
- **“Jornades sobre Biotecnologia i Alimentació ”.**
Dinar entre comunicadors i científics
El 12 de novembre de 2002, es va organitzar un dinar de treball amb motiu de la celebració a Barcelona de les Jornades sobre Biotecnologia i Alimentació (el 12 i 13 de novembre de 2002) organitzades per la Regidoria de la Ciutat de Coneixement de l'Ajuntament de Barcelona amb la col·laboració de la Residència d'Investigadors del CSIC - Generalitat de Catalunya i el patrocini de la Fundació Antama. L'ACCC aprofita aquestes ocasions per acostar els científics/ques i comunicadors/es, posant a l'abast d'ambdós grups alguns dels principals especialistes en les respectives matèries.

Els especialistes:

Dr. Pere Puigdomènech - Professor d'Investigació, CSIC.

Dr. Andreu Palou - Vice-president del Comitè Científic d'Aliments de la UE.

Dr. Josep Tarragó - Director General, Inst. de Recerca i Tecnologies Agràries (IRTA).

El tema:

Pot la biotecnologia ésser la solució definitiva contra la fam?

Quin paper juga l'avaluació científica dels aliments transgènics ?

En quin estat es troba la recerca en biotecnologia alimentaria?

Tal com marcava la tendència aquest tipus d'acte es consolida tant en assistència com en ressò.

- **“p53”. Dinar entre comunicadors i científics**

El 15 de maig de 2002, es va organitzar un dinar de treball amb motiu de la celebració a Barcelona del 11th INTERNATIONAL p53 WORKSHOP (del 15 al 18 de maig de 2002) Novartis per parlar de teràpia gènica i p53, i d'aquesta trobada de caire internacional. Aquests dinars pretenen acostar els científics/ques i comunicadors/es, posant a l'abast d'ambdós grups alguns dels principals especialistes en les respectives matèries.

Els especialistes:

Dr Cordon – Científic del Memorial Sloan Ketterin

Dr. Baselga – Servei d'Oncologia, Hospital de la Vall d'Hebron - UAB

El tema:

Pot la teràpia gènica ésser la solució definitiva contra el càncer? Quin paper juga i quina importància té el p53 ? En quin estat es troba la recerca mèdica i farmacèutica amb aquest gen?

L'any 1979 el Dr. Arnold Levine i el Dr. David Lane varen descobrir el p53. Després de diferents estudis varen demostrar que es tractava d'un supresor del càncer. A través de treballs d'altres investigadors com el Dr. Carlos Cordon del Memorial Sloan Ketterin s'ha demostrat que entre un 50 i un 60 % dels tumors humans podien estar relacionats amb el p53.

Adreça amb més informació sobre el p-53 <http://www.rockefeller.edu/pubinfo/newpres.html>

Tal com marcava la tendència aquest tipus d'acte es consolida tant en assistència com en ressò.

- **Previa al lliurament de LotoEureka'01.**

- **Dinar entre comunicadors i científics**

El 21 de febrer de 2002, es va organitzar un dinar de treball amb motiu de la conferència de lliurament del premi LotoEureka organitzat per l'ACCC en el marc de la Setmana de la Ciència amb la col·laboració de Novartis, per parlar de “Investigació en cèl·lules mare: mites i realitats”. Aquests dinars pretenen acostar els científics/ques i comunicadors/es, posant a l'abast d'ambdós grups alguns dels principals especialistes en les respectives matèries.

Els especialistes:

Dr. Bernat Soria, director de l'Institut de Bioenginyeria de la Universitat Miguel Hernandez d'Elx.

Dr. Josep Egozcue , Catedràtic del Departament de Biologia Cel·lular de la Universitat Autònoma de Barcelona.

El tema:

“Les cèl·lules mare tenen dos propietats bàsiques: la capacitat d'expandir-se de forma il·limitada i la capacitat de diferenciar-se en altres tipus cel·lulars. Es per això que es postula que poden ser útils per a generar òrgans i teixits en el laboratori. Algunes dades preliminars indiquen que això és possible. Es discutirà que hi ha de cert o especulatiu en la recerca amb cèl·lules mare”

Tal com marcava la tendència aquest tipus d'acte es consolida tant en assistència com en ressò.

- **La impotència i altres problemes la sexualitat masculina**

- **Primer Dinar entre comunicadors i científics.**

El 10 de juliol de 2001, es va organitzar un dinar de treball amb motiu de la presentació d'un comunicat de premsa per part de l'empresa Laboratoris Pfizer i amb l'objectiu d'acostar els científics/ques i comunicadors/es, posant a l'abast d'ambdós grups alguns dels principals especialistes en les respectives matèries.

Els especialistes:

Dr. Facund Fora. Psiquiatra – sexòleg de l'Institut Dexeus

Dr. Javier Ruiz Romero. Uroandroleg, especialista en la impotència masculina de la Clínica Quirón

Dr. Pedro L. Gonzalez, Product Manager DTC-Viagra

El tema:

Quants casos d'infertilitat estan provocats per l'home?

L'estrès provoca impotència?

Són efectives i segures les noves píndoles contra la impotència?

- **Jornades de Comunicació ambiental.**

L'estiu del 2001, dedicades al 'Futur dels residus industrials a Catalunya'. L'estiu del 2000, les primeres jornades van estar dedicades a l'energia eòlica. Aquestes sessions tracten de reunir els professionals i interessats en temes ambientals d'actualitat.

4.1.2. Obertes al públic en general

L'ACCC organitza i, especialment, participa en l'organització de diferents actes oberts al públic en general i / o expressament de divulgació científica.

- **Conferència:**

- **El "Prestige" posa en perill l'Aquàrium Finisterrae de La Coruña**

El 28 de novembre de 2002, l'ACCC va organitzar una conferència informativa amb Ramon Núñez, director dels "Museos Científicos de A Coruña", per tal d'informar, amb protagonistes de primera línia, d'algunes conseqüències de la catàstrofe del "Prestige".

El tema:

Ramon Nuñez està vivint en directe els efectes del vessament del petrolier 'Prestige' i explicarà a Barcelona que la 'Casa de los Peces de A Coruña' està en perill. Nuñez recorda que aquest és l'únic aquari de l'Estat espanyol on l'escenari "està viu", perquè funciona amb aigua de mar natural.

L'Aquarium Finisterrae va ser construït al lloc on va encallar el 'Mar Egeo' el 1992, i ara es troba en perill pel nou vessament de fueloil.

Fitxa de les instal·lacions:

Característiques del Aquarium Finisterrae*

En sus instalaciones viven: 35.000 peces de 66 especies de la costa gallega

- Innumerables invertebrados de 62 especies de la costa gallega
- 6 focas
- Algas de 10 especies
- Es el único de España (y uno de los tres en Europa) que funciona con agua de mar natural (no esterilizada).
- Es el único de España que presenta decorados vivos. Todos los organismos que están en sus rocas (algas, corales, gorgonias, anémonas, mejillones...) son naturales.
- Sus piscinas interiores albergan un total de 5 millones de litros de agua. Además tiene tres piscinas exteriores con un total de 12 millones de litros. Una de las piscinas exteriores está abierta a mareas.
- Sus instalaciones principales son:
 - Maremagnum, el primer acuario interactivo del mundo
 - Sala Nautilus: El "Gabinete del Capitán Nemo" inmerso en la piscina de mayor superficie del mundo
 - Octopus' Garden: una piscina al aire libre con medio centenar de pulpos
 - Sala Humboldt: actualmente con una exposición de caballitos de mar
 - Piscinarium con focas
 - Piscina intermareal
 - Jardín botánico de plantas del litoral

Més informació a: <http://www.casaciencias.org/Aquarium/prestige/>

• De ciència certa

Setmana del llibre de divulgació científica

Els dies 2,3, 4 i 5 de novembre de 2002 l'ACCC va participar en l'acte organitzat a la Fnac de Barcelona per tal de donar a conèixer el present, les novetats dels llibres de divulgació científica així com el futur d'aquesta branca del món editorial. Es va realitzar un gran esforç organitzant quatre actes consecutius que contaren amb la presència de 12 especialistes entre autors i moderadors de la comunicació científica. Els actes tingueren una molt bona resposta de públic.

El plantejament i el programa de l'acte foren els següents:

Si els avenços en medicina, genètica o biologia acaben sent transcendents en les nostres vides, per què ens costa tant acostar-nos als llibres que parlen d'aquests temes? Està el llibre de divulgació científica condemnat a sobreviure només a les llibreries especialitzades?

La Fnac pretén, al menys durant una setmana, atorgar-li protagonisme al llibre de divulgació científica, organitzant quatre jornades dedicades a diferents àmbits temàtics. El tret de sortida tindrà lloc el dilluns 2, dia en el que comptarem amb la presència de **Lynn Margulis, Jorge Wagensberg i Adolf Tobeña**, que a través dels seus llibres ens oferiran una aproximació al món de la ciència i dels científics; el dimarts 3 serà el torn de **Joandomènec Ros, Josep Enric Llebot i Xavier Duran**, que ens donaran pistes de la situació del Medi Ambient, un dels temes que com habitants de la Terra, més ens hauria de preocupar; el dimecres 4, **Nolasc Acarín, Oscar Vilarroya i Lluís Reales** s'endinsaran en el fascinant món del cervell i la ment humana; i el darrer dia, el dijous 5, coneixerem més a fons els secrets de la biotecnologia, la genètica i les seves repercussions socials, amb **Carles Lalueza, Jaume Bertranpetit i Cristina Ribas**.

- **Curs “Científics i periodistes, l’estranya parella”.**
Dins el cicle Els Juliol de la UB del 1 al 5 de juliol de 2002. Coordinat per Josep Nieto i Joaquim Elcacho. Conferències de Santiago Ramentol, Luís Ángel Fernández Hermana, Claudi Mans, Joaquim Elcacho, Xavier Duran, Joandomènec Ros, Fernando Mugarza, Cristina Junyent, Rosa Martínez i José Pardina.

- **III JORNADA DE COMUNICACIÓ AMBIENTAL ACCC/GIA**
L'Associació Catalana de Comunicació Científica - Grup d'Informació Ambiental (ACCC-GIA) us convida a assistir a la III Jornada de Comunicació Ambiental que sota el títol "ENS QUEDEM SENSE PLATGES?: la gestió de la costa i l'estudi dels problemes que afecten el litoral" es celebrarà dimarts 25 de juny a la sala d'actes del Col·legi de Periodistes de Catalunya (Rambla de Catalunya 10, Barcelona) a les 12 hores. L'objectiu d'aquest tipus de convocatòria és promoure l'exposició i intercanvi d'opinions i propostes sobre els principals temes d'actualitat que afecten al medi ambient i la gestió del territori. Intervindran des de la taula:
PURI CANALS, Presidenta de Depana i Consellera de la UICN.
PERE ALMERA, Alcalde de Vilassar de Mar.
MARC GARCIA, Direcció General de Ports i Transports del Dep. de Política Territorial i Obres Públiques.
JOSE ANTONIO JIMENEZ, Departament d'Enginyeria Hidràulica de la Universitat Politècnica de Catalunya.
JOSE TRIGUEROS, Director General de Costas del Ministerio de Medio Ambiente.

- **Dr. Bernat Soria, “Investigació en cèl·lules mare: mites i realitats”**
Aprofitant la trobada que tenia programada per lliurar els premis al guanyadors del concurs Loto Eureka 2001, amb el patrocini de Novartis, l'ACCC va convidar al director de l'Institut de Bioenginyeria de la Universitat Miguel Hernandez d'Elx per parlar de “Les cèl·lules mare tenen dos propietats bàsiques: la capacitat d'expandir-se de forma il·limitada i la capacitat de diferenciar-se en altres tipus cel·lulars. Es per això que es postula que poden ser útils per a generar òrgans i teixits en el laboratori. Algunes dades preliminars indiquen que això és possible. Es discutirà que hi ha de cert o especulatiu en la recerca amb cèl·lules mare”. Aquesta conferència amb gran èxit de públic va ser transcrita i actualment es troba en fase d'impressió en forma de llibret. Febrer de 2002.

- **La ciència al carrer**
Diferents conferències amb convidats de luxe per a un any molt especial. Durant tot el 2001, l'Ajuntament de Barcelona organitza conferències amb destacats científics de la ciutat, en una iniciativa que vol acostar la ciència al ciutadà. Aquest acte va acompanyat d'un important seguiment dels mitjans d'informació *La Vanguardia* (seguiment en castellà), *Diari de Barcelona* (seguiment en català), *Barcelona TV* (transmissió íntegra de totes les conferències).

4.2. Virtuals

4.2.1. Loto Eureka

Una de les activitats amb més ressò en la comunitat científica i el públic en general és l'activitat que cada any s'organitza per la Setmana de la Ciència, la **LOTO EUREKA** un concurs científic i divulgatiu en el que cal esbrinar, seguint unes pistes, quins han estat els millors treballs científics de l'últim any, segons la prestigiosa revista *Science*. Durant l'any es fa lliurament del premi, de 1200 euros, als guanyadors/es en un acte públic. Enguany s'ha organitzat la 4 edició d'aquest concurs de divulgació científica.

- **RESULTATS LOTO EUREKA 2001**

Després d'un detallat repàs de les votacions, el jurat del concurs va resoldre que el guanyador del premi de divulgació científica Loto Eureka 2001 era David d'Enterria i Adan, nascut a Barcelona l'1 de desembre de 1969 i llicenciat en Ciències Físiques per la Universitat Autònoma de Barcelona el 1992. El resum del currículum del guanyador no deixa lloc a dubtes: la tercera edició del concurs de l'ACCC ha assolit un nivell molt alt..

David d'Enterria és doctor cum laude en Físiques (especialitzat en Física Nuclear) per la UAB i per la Universit  de Caen-Basse. Normandie en 2000 (tesi en cotutela). Premi extraordinari de doctorat 2000.

Investigador postdoctoral Marie-Curie al laboratori SUBATECH (Laboratoire de Physique Subatomique et des Technologies Associ es de l'IN2P3/CNRS,  cole des Mines i Universit  de Nantes) a Nantes (Bretanya) des de maig del 2000. Membre de les col·laboracions internacionals PHENIX (Brookhaven National Laboratory, a Nova York) i ALICE (CERN) dedicades a la producció i estudi al laboratori del «plasma de quarks i gluons» en col·lisions nucli-nucli a altes energies. Altres activitats docents i professionals: professor ajudant del Departament de Física de la UAB (curs 1995-1996), membre del Consell d'Administració de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió CCRTV (1996-2000, president de la Comissió de Noves Tecnologies). A més d'una trentena de publicacions en revistes amb comit  d'experts i actes a congressos.

David d'Enterria ha explicat a l'ACCC que va assabentar-se de la convocatòria del concurs, precisament, a través de la llista de l'ACCC a la qual està subscrit pel seu «interès en la comunicació social de la ciència». «A l'hora d'elaborar la proposta de llista de 5+1 avenços científics destacats del 2001 tenia més o menys clar quins podien ser els resultats més destacats en física del 2001 perquè, al marge del meu domini especialitzat, segueixo periòdicament diverses revistes generalistes de física tant escrites com en línia (APS News)», ha explicat el destacat guanyador del premi d'aquest any, que com recordareu est  dotat amb 1202 euros (200 000 pessetes) per gentilesa de Novartis.

Amb aquest mecanisme, David d'Enterría va proposar dos temes que van sortir finalment escollits per Science com a breakthroughs del 2001: el descobriment de nous superconductors metàl·lics, i el canvi de «sabor» (i per tant l'existència de massa) dels neutrinos solars. Pel que fa a les disciplines més allunyades de la física, el guanyador indica que els seu coneixement «era bastant més magre, tot i que semblava obvi La convocatòria i la resposta del concurs de divulgació científica Loto Eureka 2001 ha estat tot un èxit, superant àmpliament les dues edicions precedents. L'elecció dels avenços científics més importants de l'any era en aquesta ocasió realment complicada, com s'ha demostrat un cop s'ha conegut la selecció de la revista Science, que ha servit a l'ACCC com a àrbitre del concurs. Tot i amb això, els concursants han demostrat interès i curiositat, dos dels factors que l'Associació vol fomentar a través d'aquest tipus d'iniciatives que la descodificació del genoma humà havia d'ocupar de nou, com altres anys, un lloc destacat en la llista d'avenços científics». «Per elaborar la llista final vaig examinar quins havien estat els top de Science dels últims 3 anys, veient que hi havia una certa proporcionalitat entre les diferents disciplines de la ciència: els temes vinculats a la biologia/bioquímica/ genètica representaven un 40 % dels breakthroughs, seguits per la planetologia/ cosmologia (30 %), la física aplicada (per exemple, la física de materials o electrònica, un 10 %) o l'arqueologia (10 %). Vaig buscar les paraules clau discovery i breakthrough a la web <http://search.eurekalert.org/> de l'AAAS, i vaig deixar-me guiar per la llista de pistes donades pels organitzadors del concurs», detalla David d'Enterría.

L'ACCC va poder compartir l'alegria del guanyador en l'acte de lliurament del premi que tingué lloc durant el mes de febrer de 2002.

4.2.2. Web de la Ciència i el Medi Ambient. (www.acccnet.org)

Un dels principals instruments de l'ACCC és el seu portal, pioner a Catalunya en divulgació científica, per aquest motiu en aquests moments s'està afrontant una actualització de tot el web per tal d'adaptar-lo a la nova realitat a la xarxa, per tal d'esdevenir un instrument més potent i coherent amb la missió i els objectius de l'ACCC. Per tal d'acomplir els objectius en la nova junta es va dotar una vocalia específica pels elements online.

Els principals serveis que ofereix el portal són:

- Presentació de l'Associació Catalana de Comunicació Científica
- Suport digital de les publicacions de l'ACCC:
 - *Papers de l'ACCC*
 - Directori de ciència i tecnologia
 - Directori de medi ambient
 - Memòria de l'ACCC
- Agenda de les reunions, conferències, trobades i qualsevol altra activitat relacionada amb la ciència i la comunicació científica.
- Accés a la llista de distribució de l'ACCC
- Enllaços d'interès en comunicació i divulgació científica

4.2.3. Llista de distribució de l'ACCC

La llista de distribució per correu electrònic que connecta a temps real tots els associats i comunicadors de ciència en general que estan inscrits a la llista.

El nombre de participants a finals del 2002 és de 242 membres, principalment de Catalunya, d'Espanya i Amèrica Llatina.

La funció principal de la llista és tenir una mitjà de comunicació i debat professional ràpid i eficaç. Tan per emetre opinions com comunicats de premsa o activitats de les institucions.

Darrerament cal destacar l'elevat nombre de publicacions i programes que envien per avançat el resum dels seus productes de comunicació Científica:

- Butlletí en.red.ando.
- Suplement de Ciència i Medi Ambient del diari AVUI.
- Butlletí Biomèdia.
- Programa Einstein a la platja de BTV.
- Programa El Medi Ambient de TV3.
- Butlletí ImásD.
- Butlletí Divulc@t.
- Butlletí laTalaia dels Centres i Museus de Ciència de l'Ajuntament de Barcelona.
- Butlletí Apunts de recerca de l'IDIBAPS.
- Butlletí Notes de recerca UAB.
- Programa REDES de TVE.
- Programa Nostranau de Canal 33.

Les principals fonts de notes de premsa són un reflex de les fonts de recerca científica de Catalunya, entre els que es pot destacar l'activitat informativa de:

- Universitat Politècnica de Catalunya
- Universitat de Barcelona
- Universitat Autònoma de Barcelona
- Consejo Superior de Investigaciones Científicas
- Parc Científic de Barcelona

El seu nivell actual de comunicació està resumit en el següent quadre de dades, a on es veu la rellevància de la setmana de la ciència al novembre:

	Gen	Feb	Mar	Abr	Mai	Jun	Jul	Ago	Set	Oct	Nov	Des
2002	40	80	52	75	75	79	78	5	32	115	88	90
2001		35	50	47	62	52	27	13	36	54	82	46

4.3 Especials

4.3.1 Campanya “Sorbets de Ciència”.

L'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC) ha posat en marxa una campanya de protesta per la desaparició del programa 'Sorbets de ciència', que fins a la temporada passada s'emetia dissabtes de 13 a 14 hores a Catalunya Ràdio.

Hem fet arribar la nostra queixa als responsables de l'emissora i de la Corporació Catalana de Ràdio i donat a conèixer la situació, demanant el seu suport, a una vintena de destacats representants de la política, els mitjans de comunicació i la ciència.

Convidem a totes les entitats i particulars que comparteixin amb l'ACCC la necessitat de recuperar aquest programa i, en general, de donar més atenció a la ciència als mitjans de comunicació (especialment els públics), a que expressin obertament la seva queixa.

A banda de les accions paral·leles que puguin sortir d'aquesta campanya, demanem que s'enviïn mostres de solidaritat, en forma de missatge de correu electrònic (indicant nom, cognoms, càrrec/titulació, e-mail i telèfon), a l'adreça electrònica de la secretaria de l'ACCC: accsecretaria@yahoo.es

Dins la campanya l'ACCC va parlar amb Eudald Carbonell per què en el seu discurs a l'acte inaugural de la Setmana de la Ciència '03 al Parlament de Catalunya, fes menció a la necessitat de recuperar 'Sorbets de Ciència' i, en general, potenciar la divulgació de la ciència.

La resposta de la campanya ha estat molt bona, sobretot de la societat i alguns representants institucionals, malauradament des de la CCRTV no hi ha hagut una resposta gens adient. Malgrat això s'ha aconseguit l'objectiu de no permetre la desaparició silenciosa de programes de comunicació científica. A continuació incloem dos escrits reflex i resum de la campanya.

Article - comunicat publicat als papers de l'ACCC.

La desaparició de 'Sorbets de ciència', molt més un que un símptoma?

L'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC) ha iniciat una campanya de protesta per la desaparició del programa de Catalunya Ràdio, 'Sorbets de Ciència', que la temporada passada s'emetia els dissabtes de 13 a 14 hores. La campanya pretén, també, reivindicar els continguts científics i dels programes de divulgació de la ciència al conjunt de les emissores de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (CCRTV). Amb aquest doble objectiu, l'ACCC s'ha dirigit per escrit i ha parlat via telèfon amb als responsables d'aquestes emissores de titularitat pública.

Com a segon pas d'aquesta campanya, l'ACCC ha presentat una queixa davant el Consell de l'Audiovisual de Catalunya i s'ha posat en contacte amb el conseller d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, Andreu Mas-Colell, i amb tots els responsables dels grups parlamentaris.

L'ACCC convida a totes aquelles persones i entitats interessades en l'avenç de la ciència i en la promoció de la divulgació científica a fer arribar missatges similars als responsables de Catalunya Ràdio i la CCRTV.

Les persones interessades a participar en aquesta campanya, a més, poden fer arribar un missatge a la secretaria de a l'ACCC accsecretaria@yahoo.es . En el missatge de

correu electrònic cal indicar nom i cognoms, càrrec o titulació (si s'escau), correu electrònic i DNI.

L'ACCC considera que, a més de defensar la continuïtat de 'Sorbets de ciència', cal que els responsables de la CCRTV, en especials de les seves emissores de ràdio, facin un esforç per millorar la consideració dels espais de divulgació de la ciència. L'ACCC ofereix la seva col·laboració incondicional per aconseguir aquest objectiu. Cal recordar, poc després de la creació de Catalunya Cultura, l'ACCC ja es va dirigir als directius d'aquesta corporació per mostrar la nostra sorpresa pel fet que la ciència no fos considerada part de la cultura i que, en conseqüència, no s'incloués en la programació ni un sol espai dedicat a la divulgació científica. L'ACCC no va rebre resposta a aquella queixa i, fins ara, cap responsable d'aquestes emissores ha aportat dades reals i concretes que demostrin que el seu interès per canviar aquesta situació injustificable.

Es reproduïx a continuació l'escrit que el president de l'ACCC ha adreçat a Eugeni Cabanes, cap d'informatius de la CCRTV; a Jordi Català, cap de programes de Catalunya Ràdio, i a Vicenç Villatoro, director general de la CCRTV.

Distingits senyors:

Des de l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC) volem expressar-li la nostra sorpresa i preocupació per la inexplicable desaparició de la 'graella' de Catalunya Ràdio del programa 'Sorbets de ciència'. En la mesura de les nostres possibilitats volem expressar-li el nostre interès per col·laborar amb l'emissora que vostè dirigeix per tal de recuperar aquest interessant espai i, en general, per millorar la presència de la ciència en la seva programació.

Catalunya necessita dedicar més esforços humans i econòmics a la ciència. Aquesta és una decisió inexcusable si es vol millorar la qualitat de vida i el nivell cultural de la societat catalana. Les institucions públiques i bona part dels organismes privats que vertebraven Catalunya ho entenen així i estan posant en pràctica polítiques actives d'inversió i suport a la ciència.

La divulgació de la ciència i la comunicació científica són conceptes estretament relacionats amb el progrés de la ciència. La societat ha d'entendre el llenguatge de la ciència i ha de conèixer l'objectiu i l'abast dels treballs d'investigació. Només d'aquesta forma, la societat podrà participar activament en el progrés de la ciència i, si s'escau, en la discussió dels aspectes ètics d'algunes de les seves línies de treball.

Els mitjans de comunicació haurien de participar de forma decidida, si més no, en el segon d'aquests objectius: divulgar la ciència i promoure la comunicació científica. En el cas dels mitjans de comunicació pública, aquesta proposta està encara més justificada.

Els estudis d'audiència han demostrat que els oients responen de forma molt positiva als espais dedicats a temes científics i, en aquest sentit, no hi ha cap excusa per donar més importància als espais dedicats a la ciència, la sanitat, el medi ambient i la tecnologia.

Els membres de l'Associació Catalana de Comunicació Científica, un col·lectiu de periodistes, científics i professionals de la divulgació científica, volem reiterar el nostre oferiment per col·laborar a la ràpida recuperació del programa *Sorbets de ciència*. Potser com a presagi que es tracta només d'una breu interrupció ens felicitem pel fet que la pàgina de Catalunya Ràdio a Internet continuï presentat aquest espai com a part de la seva programació (vegeu <http://www.catradio.es/cr/sorbets/>).

Rebi una cordial salutació,

4.3.2 Participacions en altres actes.

- **Debat- dinar al rectorat de la UPC: Ciència- periodisme.** Acte convocat per la UPC amb la participació de 25 científics i 18 periodistes, moderat pel president de l'ACCC. El debat va estar realment animat.(10 dels periodistes presents són de l'ACCC), Novembre 2002.
- **Premi de Literatura científica FCR-Rubes.** El president de l'ACCC i altres tres membres de l'ACCC participaren com a membres del jurat (Agraïm a Rubes la seva confiança). Novembre 2002.
- Participació a les **Jornades Energia Eòlica (Aproma)** Antonio Cerrillo i Joaquim Elcacho van actuar en aquestes jornades, en nom de l'ACCC, com a moderadors en dues de les sessions (dia 6 de novembre de 2002).
<http://www.eolica.info/jornades.htm>
 El desenvolupament de l'energia eòlica a Catalunya ha estat objecte d'un llarg debat entre els diversos agents implicats: promotors, plataformes territorials, ajuntaments, departaments de la Generalitat, partits polítics, grups ecologistes, associacions sectorials, etc.
 Actualment, Catalunya disposa escassament d'una potència instal·lada de 85 MW d'energia eòlica, observant-se un fort estancament en els darrers anys, que contrasta amb altres comunitats que han fet una aposta més decidida o una millor regulació del sector. D'aquesta forma, estem lluny d'assolir l'objectiu del 12% d'energia renovable establert per l'any 2010. Els professionals del Medi Ambient agrupats en APROMA creiem que és l'hora de superar aquest debat, no exclusivament tècnic, i que tots els agents involucrats exposin les seves propostes a les presents jornades, que incorporaran també experiències d'altres països. Les jornades van adreçades a Consultors, Constructores, Promotors, Juristes, Financers, Explotadors, Investigadors, Administracions i ONG's. El seu objecte és abordar la situació del sector a Catalunya i definir els eixos d'actuació en els propers anys.
- **Els Dinars amb la Ciència, organitzats pel DURSI** amb la col·laboració de l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC), han tingut aquest any com a temes d'interès: sincrotró del Vallès, projecte Galileo i els nous treballs de l'IEEC. (El primer 'Dinar amb la Ciència' organitzat pel DURSI es va celebrar al 2000 amb Anna Cabré. La represa d'aquesta activitat va ser promoguda per l'ACCC).

4.4 Propostes en desenvolupament

Entre els projectes que estan engegats per la junta i que es troben en diferents fases d'execució, però tots ells ja estan en marxa i per a ser executats al 2003, podem destacar:

- **Creació d'uns premis de difusió científica** per a personal que estigui realitzant recerca científica, no necessàriament vinculada a un programa de doctorat. Es preveuen dues categories: una de joves investigadors i una a reconeguts investigadors que destaquen per la seva tasca de difusió i comunicació científica.
- **Edició de la conferència del Dr. Bernat Sòria** que va realitzar en el marc del lliurament dels premis Loto Eureka 2002. Es preveu que es faci en català i en castellà.
- L'ACCC està recollint dades per a l'elaboració **de l'edició 2003 del Directori de periodistes i comunicadors de medi ambient de l'àmbit català**. El Directori, que es publicarà en format imprès i posteriorment podrà consultar-se per Internet, és una eina necessària i de gran utilitat per als professionals de la comunicació, per als especialistes, experts, investigadors i acadèmics, i per a institucions i companyies públiques i privades que centren la seva activitat en el medi ambient. És un projecte promogut i gestionat per l'ACCC que, pel seu interès, té el suport i patrocini del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya.
- **Contacte amb els professionals de l'educació secundària**. S'està establint contactes per mirar de desenvolupar un seguit d'actuacions conjuntament amb el sector de l'ensenyament a secundària dirigit sobretot al professorat.
- **Creació dels grups especialitzats de Salut**. De la mateixa forma que existeix el GIA seria força interessant consolidar el grup d'informació de salut que tant sovint s'han trobat aquest any 2002.

5.Publicacions

La publicació principal i vertebradora de l'ACCC és:

Papers de Comunicació Científica

En format butlletí, conté les següents seccions:

- “Editorial”, signat pel president de l'Associació.
- “Papers interns”, secció dedicada als temes d'interès corporatiu.
- “Planes centrals”, articles de fons sobre temes científics d'actualitat, i les seves característiques comunicacionals.
- Agenda.
- “Col·laboracions”, dades i escrits d'interès professional.
- “Ploma caudal”, breu reflexió d'un associat sobre algun tema científic o social.

Amb una periodicitat bimestral, el primer número es va publicar el juliol-agost del 1996.

L'edició electrònica dels darrers números del butlletí Papers de Comunicació Científica està disponible en format pdf al portal de l'associació www.acccnet.org.

Altres publicacions de l'ACCC:

El Directori digital de la informació ambiental a Catalunya

Es tracta d'un estudi-directori ampliat d'una primera versió que va voler servir per conèixer millor la realitat del sector. Actualitzada a finals del 2000, la base de dades inclou dades dels més importants mitjans de comunicació de Catalunya, els periodistes especialitzats en medi ambient i les característiques de la seva dedicació. Una mena d'agenda per estar al dia, però també un projecte autocrític de la situació d'aquesta especialitat i un repte de futur. La publicació s'ha realitzat en format paper i també s'ha situat la base de dades del directori a Internet info.ictnet.es/knosys/gia

La versió digital del directori s'actualitza periòdicament mitjançant les aportacions dels propis interessats.

- L'ACCC, va elaborar i impulsar l'any 1999 la primera publicació del Grup d'Informació Ambiental l' **Informe sobre la informació ambiental a Catalunya** (títol amb què es va rendir un humil homenatge a Manuel Vázquez Montalbán pel seu llibre Informe sobre la informació, publicat en la seva primera edició fa uns 35 anys).
- El **Directori de la Ciència i la Innovació Tecnològica a Catalunya** és una base de dades on s'hi poden trobar, per una banda, les referències dels centres públics i privats de Catalunya que es dediquen a la investigació de les ciències experimentals i al desenvolupament de les innovacions tecnològiques; i per l'altra, les dades dels periodistes i comunicadors dels diferents mitjans de comunicació. Els objectius principals del **Directori de la Ciència i de la Innovació Tecnològica a Catalunya** són:
 - Donar a conèixer als periodistes i per tant a la resta de la societat, els temes de recerca i desenvolupament científicotècnica que realitzen els centres catalans.
 - Incrementar i facilitar el contacte entre els investigadors dels centres de recerca de Catalunya i els periodistes científics dels diversos mitjans de comunicació.
 - Facilitar la connexió entre els diferents centres de recerca (tant públics com privats).
 - Ser un directori complet i esquemàtic per tal de facilitar consultes àgils.

És previst publicar aquest directori en format paper i digital.

6. Entitats col·laboradores

Els estatuts de l'ACCC contempla la figura de l'Entitat Col·laboradora, institucions i empreses que col·laboren al manteniment de l'Associació, donant-li suport corporatiu i econòmic, mitjançant aportacions anuals que fixa la Junta Directiva.

Entitats col·laboradores actuals:

Institucions

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient

Generalitat de Catalunya
Departament d'Universitats, Recerca
i Societat de la Informació

Ajuntament de Barcelona

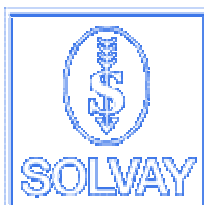
Regidoria de Ciutat del Coneixement

Fundació Catalana Recerca

Empreses

nuevas artes en ciencias de la vida

Associació Catalana d'Instal·lacions de Tractament de Residus Especials

7. Beneficis de les entitats col·laboradores

Rebre tota la informació ordinària i convocatòries corrents que la Junta Directiva dirigeix als associats.

Assistir a l'Assemblea General Ordinària de l'ACCC, amb veu, però sense vot.

Tenir accés preferencial respecte d'altres entitats a l'hora de col·laborar en els actes que l'ACCC organitza.

Constar com a Entitat Col·laboradora en els anuncis de les activitats organitzades conjuntament, tan en suport paper com digital a través de la llista de distribució com del Web de la Ciència.

Constar públicament com a Entitat Col·laboradora de l'ACCC a la pàgina de crèdits al Web de la Ciència de l'Associació.

Poder fer constar la seva qualitat d'Entitat Col·laboradora de l'ACCC en les seves comunicacions empresarials.

8. Fitxa tècnica de l'ACCC

Seu social:

Rambla de Catalunya, 10 1r.

08007 Barcelona

Telèfon: (93) 412 11 11

Fax: (93) 317 83 86

e-mail: accsecretaria@yahoo.es

URL: www.acccnet.org

Nombre de socis a desembre de 2002: 94

Junta Directiva de l'ACCC

President

Joaquim Elcacho

Periodista científic, especialista en medi ambient. Responsable de la secció de ciència i medi ambient del diari *Avui*. Col·laborador per a temes de qualitat de vida i salut al programa '*La lletra petita*' d'*Ona Catalana* (emissió: dimecres de 15 a 16 h).

e-mail: elcacho@avui.com

URL: <http://www.avui.com>

Web personal: <http://www.terra.es/personal/joaquim.e>

Vice-presidenta

Mercè Piqueras

Biòloga. Editora científica. Vocal de Lexicografia de *la Societat Catalana de Biologia* (Institut d'Estudis Catalans)

e-mail: mpiqueras@retemail.es

Secretari

Pau Senra

Físic. Director de Projectes Qualitat Kultura, SCCL. Desenvolupament de projectes, online i presencials, relacionats amb la comunicació, difusió i pedagogia de la ciència

e-mail: pauspelit@yahoo.es

Tresorer

Octavi López

Periodista i científic. Gabinet de premsa de la Universitat Autònoma de Barcelona

e-mail: octavi.lopez@uab.es

Vocals

Coordinació del Grup d'Informació Ambiental

Antonio Cerrillo

Periodista especialitzat en ciència. Redactor del diari *La Vanguardia*

e-mail: acerrillo@lavanguardia.es

URL: <http://www.lavanguardia.es>

Gestió de socis i nous serveis

Antoni Paris

Periodista especialitzat en Medi Ambient

e-mail: coll.paris@eresmas.net

Serveis informàtics (web i llista)
Mercè Fernández
Gabinet de premsa del CSIC a Catalunya
e-mail: uctt@bicat.csic.es

Relacions amb socis corporatius
Josep Nieto
Director del Gabinet de premsa de la UB
e-mail: mpiqueras@retemail.es

Relacions científics-periodistes
Gregori València
Investigador científic del CSIC a l'Institut d'Investigacions Químiques i
Ambientals
e-mail: gvpqbp@iiqab.csic.es

Coordinació de la secretaria tècnica

Jaume Estruch
Editor científic
e-mail: rubes.editorial@rubes.es

Membres del GIA

La constitució del GIA va tenir lloc a Barcelona el 5 de febrer de 1997. Actualment els associats de l'ACCC que formen part del GIA són:

Antonio Cerrillo. La Vanguardia.

Tel. Prof: 93 481 23 96

Email Prof: acerrillo@lavanguardia.es

Mercè Conesa. El Periódico.

Tel. Prof: 93 265 53 53

Email Prof: mconesa@elperiodico.com

Maria Josep Sánchez. TVE -Sant Cugat-

Tel. Prof: 93 582 36 61

Email Prof: mjsanchez2001@yahoo.es

Xavier Duran. 'El Medi Ambient' TV3

Tel. Prof: 93 499 93 30

Email Prof: xduran.l@tvcatalunya.com

Joaquim Elcacho. Avui

Tel. Prof: 93 316 39 00

Email Prof: elcacho@avui.com

Web www.elcacho.net

José Luis Gallego. 'La Columna' TV3

Email: jlgallego@wanadoo.es

Jordi Martí. Ràdio Barcelona - SER

Tel. Prof. 93 344 14 00

Email Prof: jmartiras@unionradio.es

Joana Tubau. Catalunya Ràdio

Tel. Prof. 93 306 92 47

Email Prof: jtubau.d@catradio.com